

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejémana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.
Pol leta . . . . . „ 2.
Četrt leta . . . . . „ 1.

Pri označenih in tako tudi pri „poštah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večé érke po prostoru.

SOČA

Povsemne številke, se dobivajo 8 kr. v tiskarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vrednitévu naročnina pa upravništvu „Soča“ Hilarijanski tiskarni v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi na se blagovoljno frankujejo. — Delkacem in drugim nepremaknim se naročnina sniža, ako se oglase pri opušnitvu

Vabilo na naročbo.

Leto 1890 poteka in novo leto 1891 stoji pred pragom. Z njim bode nastopila „Soča“ svoj 21. tečaj. Pri tej priliki vabimo svoje prijatelje in somišljenike, da se blagovolijo v obilnem številu naročiti na naš list.

One dosedanje naročnike, ki nam še kaj dolžujejo na naročnini tudi ob ednem prosimo, da svoj dolg poplačajo. Ker je letos „Hilarijanska tiskarna“ prevzela upravništvo „Soče“, se je morda, — kar se prav lahko zgodi, — pri sprejemu upravništva zgodila tudi kaka pomota, in da se je od katerega tirjala spet naročnina, katera je bila vže plačana, zato vsakega takega naročnika uljudno prosimo, da upravništvu tako pomoto naznani.

„Soča stane:

za celo leto . . . . . gld. 4
za pol leta . . . . . „ 2
za četrt leta . . . . . „ 1

Naročnina se po najcenejši poti pošilja po poštah nakazanicah pod naslovom: „Hilarijanska tiskarna v Gorici“.

Vedništvo in upravništvo „Soče“.

Leto 1890 in 1891.

Spet smo dali slovo ednemu letu; pogreznilo se je leto 1890 v neizmerno večnost, iz katere se nikdar več ne povrne. Vzroka nimamo veliko, da bi po preteklem letu preveč žalovali. Politični položaj je bil skoz celo leto več ali manj po celem svetu, posebno pa še pri

nas v Avstriji in na Slovenskem zelo negotov, nemiren, nejasen, da ne rečemo vznemirljiv. Ja ta položaj imamo tudi sedaj, ko smo prestopili v novo leto, da to prevzame dedščino po starem letu. Vojske, da bi bila kri tekla v Evropi sicer nismo imeli in tudi sedaj ne imamo — Bog naj nas obvaruje pred njo še v prihodnjem letu! — ali nekaj drugega smo imeli in imamo, kar nas toliko stane, kakor kaka velika vojska, t. j. povsod imamo oborožen mir. Države in narodi, ker drug drugemu več ne zaupa, se vedno bolj in bolj oborožujejo, da bi bili pripravljene za slučaj kake vojske; vojaštvo in vojaške potrebščine požrejo denara čez mero in ljudstva zdihujejo pod bremenom, katero jim naklada to vedno oboroževanje. Vse države se ravnaajo po pregovoru: če hočeš imeti mir, pripravljaj se za vojako.

Pa tudi drugače vlada povsod neka negotovost, nek nemir. Na Irskem je nastal med katoličani razkol, ker so se proti njihovemu dosedanjemu političnemu voditelju Parnell-u zaradi njegovega neravnega življenja izrekli škofje in vsa duhovščina, ker voditelj mora biti nedolžnih rok in čistega srca. — Na Francoskem so začeli monarhisti omahovati in precejšnje število nekdanjih kraljevih privržencev jelo se je bližati republikli, ker nimajo nade, da bi se spet vpeljala monarhija; gospodujoči republikanoidi pa po svoji stari navadi in v svoji zagrizenosti nasproti katoliški cerkvi preganjajo redovnike in redovnice iz šol, bolnic in drugih javnih zavodov. — Na Nemškem delajo mlademu cesarju preglavico brezverni socijalni demokrati in rešitev socijalnega vprašanja, zato želi šole preustrojiti in, kolikor se da, zabraniti, da se ta brezverski soci-

jalno-demokratični duh ne zateje in zanese še v vojaštvo. — Na Ruskem nihilisti niso še zatrti; v Italiji, če tudi je Avstrija z njo v zvezi, veje mogočnejše, ko prej protiaustrijski duh, stiska se cerkev, papež sramoti, katoličani in duhovniki se preganjajo, kar je sv. Oče zopet slovesno povdarjal v svojem zadnjem nagovoru na kardinale; na Balkanu pa na tistem dalje vre in vzhodno vprašanje še vedno čaka svoje rešitve.

Kako je pa pri nas v Avstriji? Tudi pri nas smo malo ali pa nič na boljom, kakor so drugod. Tudi v Avstriji se je zadnje leto posebno lotila vseh neka nezadovoljnost. Na Ogrskem ni še prišlo ali bati se je, da pride do kulturnega boja in preganjanja in kannovanja katoliških duhovnikov, če se bodo branili, kakor minister zahteva, krstiti v mehanih zakonih rojene otroke, ki bi bili pa potem vzgojeni in vzrejeni v protestantski veri. Pa tudi v drugih vprašanjih je ogrsko ministerstvo preveč popustljivo nasproti levicarjem ali Košutovcem, in tako Ogrci vedno bolj in bolj trgajo in rušivez, ki jih še veže na takrajlitavske dežele. — Kakšen da je položaj takraj Litave, je pa sploh znano in skoraj ni treba, da veliko s njem govorimo. V državnem zboru imajo desnitarji sicer še večino ali le majhno, ker se je začela krhati, od kar Mladočehi hodijo svoje pot in s tako odločnostjo nasprotujejo dogovorjeni spravi med Čehi in Nemci na Penskem. Minister Taaffe se sicer še opira na desnico in z njeno pomočjo še krmi državno ladijo, ali iz vsega njegovega postopanja se vedno bolj in bolj razvija, da se vled češkega razpora in razkola začenja bližati levici, in morda trenotek ni več daleč, da se levicarjem spet posreči priti na hrnilo;

LISTEK.

Črtice o potovanji v sv. deželo.

(Dolge.)

Jeruzalemski kristjani so taka znamenja razumeli, ter bežali iz mesta unkraj Jordana.

Štiri leta prej, ko je vojska nastala, pride prosti kmet, po imenu Jezus, sin Ananusa, k praznikom zelenih šotorov (binkošti) v Jeruzalem, in na enkrat začne v tempelju upiti: En glas od izhoda, en glas od zahoda, en glas čez Jeruzalem in čez tempelj; en glas čez navade, en glas čez novice, en glas čez vse ljudstvo. Ali okulistojeci in tako nesreč slišajoci ga potepajo in pred svetnega oblastnika vlečejo. Ta ga ukaže do golih kosti bičati; on pa ni besedice trpljenja znil, ampak le besede ponavlja „Gorje tebi Jeruzalem!“ Tako upije, dokler ni čas pšel, da so Rimljani mesto zaprli. Še zadnjikrat upije iz ozidja: „Gorje čez mesto in čez tempelj!“ slednjič se doda: „Gorje tudi meni!“ Pri teh besedah ga zadene grozna naprava vojekina s kamrom ter ga mrtvega v tla zgrudi. Čudnega dost se je ravno tistega leta groznega preročevanja o velikonočnih praznikih godilo. Zgodej ob 3 urah obleže tako bliščeča svetloba tempelj in altar, da je bilo vse kakor belem dnevu. Duri tempeljna na izhodni strani, ktere je 20 mož komej

zapreti zamoglo, so se o polnoči same od sebe rupoile in odprle.

Nekaj dni poznej (bilo je mesca maja, se je pred solničnim izhodom po celej deželi po zraku slišalo, kakor bi se z vozovi oborožene vojaške trume bližale in po oblakih vadigale ter mesto obdajale. Na Binkoštni praznik so duhovni, ki so po noči navadno službo božjo opravljali, slišali najprej neko homatijo in velik ropot; potem pa večglasne klice: „Bežimo od tu!“ Cesar Nero je zvedel, da so se Grki spuntali, je poslal svojega poveljnika Vespasijana v Judeo, da je ustajalce zmagal. Tri leta se je Vespasijan trudil, poprej ko je zmagal in vse oborožene trge ino ulice v svojo oblast dobil. Ko je ravno mesto Jeruzalem napadal, ga je vojna kot Cesarja izvolila 1. 69 potem ko so neki vojaki Nerona cesarja umorili. V načelnika vojne je novi cesar Vespasijan svojega sina Tita postavil.

Sedaj so v Jeruzalemu stranke in prepiri nastali. Sovraštvo med prebivalci je bilo grozansko tako, da je ena stranka drugej vsako hudo škodo provzročila. Del mesta so jim razdjali; vničili so jim velike shrambe živeža za vse ljudstvo.

Titu je bila sedaj lahka naloga se pred Jeruzalem se svojo vojno vstanoviti. Zastonj je novi poveljnik vabil k spravi. Judje niso hotli, zdaj poveljnik ukaže napasti ozidje. V malih dnevih je bilo vzeto. Napad mesta se je godil ravno o veliki noči, grozno veliko ljudstva se je v Jeruzalemu snidlo. Tit je mesto bolj in bolj stiskal tako, da ljudstvo ni imelo prostora in kar je še huji bilo, zmagjkovala je

hrana; lakota je nastala grozanska, ki se je po mestu strašno množila tako, da je ljudstvo vsega se spoprijelo da bi se smrti gladu ubranilo. Negusni gnoj, etaro usnje, gnjile smeti, sa ktere so se togali, burili in celo morili. Sila je bila taka, da se mati ni grozila lastnega otroka vmoriti, da bi grozansko lakot vtolajila. Smrt je takrat svojo obilno žetev imela. V komej 56 dnevih so po onih darih 116.000 mrličev izneali, drugih 600.000 je čez hidove izmetanih bilo. Vsak dan so do 500 judov polovili; grozansko mučili in slednjič prod vsami še ostalimi na križ pribili.

Slednjič je vkašal Tit vzeti se zilo veličasten grad judovski, Antonia po imenu, in ko je ta razpadel, je začel okoli velikankega tempeljna in ozidja (bila je kakor se še vidi, gora obzidana). Na prvo povabi poveljnik judje se saktat se udati, ter jim obljubi, tempeljna se ne dotakniti, ako se podvržejo. Zastonj, judje zantujejo ponudbo. Tit ukaže zidovje tempeljna podirati. Šest celih dni so Rimljani zastonj se trudili in z grozanskimi napravimi zidovje bili in rili. Slednjič ukaže Tit z ognjem podirati. Vmeta velikanska so bile z arabram, močno okovane. Ke se je enkrat srebro zgelo in stopilo, se ognaj, prima v lope, ki so bile olepšane s čistim srebrom. Titu se je prehudo zdelo tako postopje, kteremu ni bilo snakega, razdijano videti, zato vkaže gasiti, pa so jih judje skupno napadli, ali Rimljani jih so silo odurneje. Gnječe nastane velika. Med to gnječo se dvigne rimski vojak z gorečo baklo na visoki sid ter jo vrže v ono lope tempeljna, ki je s drugimi v zvezi bila, in tako je začel celi tempelj goriti. (Dolge prib.)

treba je, da levičarji pri prihodnjih državnozbornih volitvah le par mandatov še pridobijo, ali da se zvežejo z konservativnim plemstvom na Pemske, ki o Mladečehih noče nič slišati, in ustavoverna vlada je gotova. —

Proti koncu pogledimo nekoliko še na Slovensko. Ubogi narod slovenski! koliko je moral prestati in trpeti od svojih starih narodnih sovražnikov, ki so mu zatirali, in še vedno zaničujejo njegov jezik, da ne pride do veljave v šoli uradu in javnem življenju! Kako veselje je bilo gledati, ko smo se vsi Slovenci skupno borili in bojevali za svoje narodne pravice? Po dolgoletnem prizadevanju in trudapolnem delu in naporu vsega slovenskega naroda se mu je posrečilo, da si je po nekaterih krajih zboljšal svoje stališče, ter jel nekoliko prostejše dihati in da se mu je zasvetil žarek upanja na boljšo prihodnost. In kaj je prišlo? Narod slovenski se je začel ločiti v dva tabora, Čehe smo začeli posnemati, tudi pri nas ločimo „stare“ in „mlade“, nastali sti med nami dve stranki in med njima je zavlada boj na življenje in smrt. A ta boj ni več boj z narodnimi sovražniki, ampak je boj Slovenca proti Slovincu, brata proti bratu, to je boj, ki se bije tudi z najpodležijimi sredstvi, kakoršna bi se ne smela rabiti niti proti najhujšemu sovražniku. In ta boj so brez potrebe med nami zanetili ljudje, ki se pod krinko navdušenja za narod bojujejo za svoj interes, svojo čast in slavo, ki niso za narod še ničesar storili, ki pa znajo sè slepim sovražtvom preganjati vsakega, kdor ni popolnoma istih misli, ki zasledujejo svoje nasprotnike po vseh njihovih potih, iztaknejo njihove najprivatnejše razmere, zvijajo najnedolžnise besede i. t. d. Da se bodo pri takih razmerah med nami začeli odtegovati javnemu delovanju zmernejši in mirnejši ljudje, ni čuda, ker jih ne čaka drugega, ko psovke, sramotenje, opravljanje, obrekovanje i. t. d., ker fanatično sovražstvo do osebnih nasprotnikov ne pozna več nikakih mej in ozirov. Najbolj pa se čudimo, da nekateri možje, ki bi morali biti naravni narodovi voditelji, ne pregledajo in ne uvidijo, da ta boj brata proti bratu je le narodu v kvar in pogubo.

Iz vsega, kar smo napisali, je razvidno, da staro leto ni zapustilo prijetne dedščine novemu, pogled v prihodnost ni kaj mikaven in razveseljiv, pričakovati pa tudi ni, da bi se razmere zdatno in kmali zboljšale. Mnogo bode tudi od nas, naše dobre volje in našega delovanja odvisno, da sedanje zamotane in zavoziljane razmere dobe drugo lice in se razvijejo v prihodnjem letu v našo časno in večno srečo. V to pomozi Bog!

Božič v Avstriji.

Dogodki preteklega leta, ki so se vršili v Avstriji, se pač slabo vjemajo s pomenom božičnih praznikov, z mirom katerega oznaajo na njim sovražnikom, a toliko hujši boji razjelijudem dobre volje. — Ni sicer strahu za Avstrijo kakor da bi ji grozila kaka kruta vojska z zunanjim sovražnikom, a toliko hujši boji razjedajo Avstrijo v njenem notranjem, v njenem osrčju. Geslo presvetlega vladarja: Mir hočem imeti med svojimi narodi! žal še ni vresničeno, in če kedaj, smo vzlasti v sedanjih razmerah še daleč do vresničenja tega blagega in za Avstrijo srečenosnega namena. — Zatirani avstrijski rodovi so se jeli zamorajo trpeti od strani Nemcev ah Madjarov, ki svojo premoč zlorabijo v zatiranje drugih narodnostij. Nemci in Madjari bi bili morali spoznati svojo krivdo, dovoliti bi bili morali vsaki narodnosti jednake pravice in tedaj bi se bil naselil toliko zaželeni mir med avstrijskimi narodi v zmislu cesarjevem v blagor Avstriji. Toda uprav ti poskusi nenemških narodov, da dosežejo svoje pravice, razbesneli so Nence in Madjare, ki se sedaj slepi in gluhi za pravice slabjega zbirajo pod zastavo germanizma in ma-

djarizma v boj proti Slovanom. Stališča torej, katerega zastopajo Nemci in Madjari gledé na narodnost, ne smemo po enakem merilu meriti, z onim, ki ga zastopamo slovanski narodnjaki. Nemci in Madjari namreč imaje vse pogoje za svoje národno-kulturne namene, Slovanom v Avstriji po večini vsega primanjkuje. To je bistven razloček gledé národnega vprašanja med Nemci in Slovani. — Upanja ni veliko, da bi Nemci spoznali svojo krivdo, zakaj Nemce vzgojevati, nemški duh, nemško slovstvo, nemško prepričanje gojiti, to je namen jasno izjavljen nemškim šolam; da iz takih šol ne prihaja nemški rod prijazen drugim národnostim, ob sebi je umevno. Treba torej, da Avstrija stopi na svoje zgodovinsko-katoliško stališče, tedaj bo na podlagi krščanskih načel zadovoljila svoje národe, tedaj bo Avstrija obhajala veselejši Božič, nego je letošnji

Dopisi.

Iz Gorice dne 27. decembra. — Ni mi mar pisati tako, da bi vzbujal med narodom kak prepir, pa tudi nočem le o vremenu in mrazu govoriti, da se ne vdeležim smešnosti, katero je že v znanem svojem izreku „kdor govori kaj, ne vé...“ pesnik Prešeren bičal, in zato se ognem obojega s tem, da malo pokaram svoje rojake zaradi premale varčnosti. Nočem s ponosom biti na svoje prai, češ, da sem izgled varčnega človeka, ker tudi varčnost ima svoje meje, — ter se ne sme preobrniti v skopost, — ali mi Slovenci smo le preradi preveč veseli, in pri tem trpimo le sami, ker ne mislimo vselej na to, kaj lo?

Res je sicer, da marsikdo mi bo z listnato vejo, kakor po letu mubam žugal, naj pomietem pred lastnim pragom. Če bi pa tak človek premislil, kdo da te vrstice piše, obmolnil bi za gotovo, ker gotovo tui jaz imam več napak, pa da k varčnosti svetujem, se ni vendar ne bo smelo v gréh šteti.

Kdor ima čas, kakor jaz, da opazuje društveno življenje pri nas Slovincih. — Bog varuj, če bi kdo mislil da imam v mislih kako uradno dovoljeno društvo! — si mora več vprašanj staviti, in med temi je tudi vprašanje: Kaj bi bilo, če bi naši ljudje vsak krajcar, groš, desetiko, goldinar, (tudi tako visoko se gre!) ki ga brez potrebe tako rekoč proč vržejo, shranili? No, odgovor na to vprašanje je prav lahek. Ta odgovor se glasi: „opomogli bi se“. In res pri nas bi na „Préturi“ ne prodajali pod bobnom tolikrat cele kmečke posestva, naši ljudje bi ne bili prisiljeni toliko zastanih davkov plačevati in naši Slovinci bi lahko vserod vse plačevali, kar jemljejo na posodo kjerkoli. In nasledek tega kak bi bil? Vsakdo bi se odkril, kadar bi vidil Slovenca mimo-rodčnega, in bi se našim Slovincem ne pridevalo tako rado sramotilno ime „šklaf“.

Pa tukaj v Gorici, kako je? Previsoko mi stoji gospojake glave, in jaz morem opazovati le niže ljudi, posebno pa slovenske rokodelce v mestu. Tem bi posebno želel varčnosti. Hodi po krčmah, kdo preveč sedi, je... pije, in čas in denar zapravlja? Odgovor: „Slovenec“! Pojdi o praznikih v Pevmo, v Podgoro, v Solkan, v Šempeter in druge poblizne kraje, kdo veselo poje: „Pij, pij, pij, bratec ti!“ Odgovor: „Slovenec“! Naštévaj vsako veselo družbo; kakih ljudi je? Odgovor: „Slovenec“! In če bi vsi ti Slovenci, ki brezskrbno pijejo in zapravljajo, za svoje denarce po potrebi pili, bi med nami lahko bilo vse drugače in Slovincem bi rastle premoženje, bi rastle čast — pa sedaj?

Iz goriške okolice dne 27. decembra. — Prav ste je pogodili, gospod vrednik, ker ste v svojem letošnjem vabilu na naročbo obljubili, da se boste v svojem listu ogibali vseh prepirov, posebno pa osebnih prepirov. Kdor sé, kako so naši Slovinci prestražiti, ki se je vnel malo prej, ko ste začeli v Gorici dve Soči izhajati, mi gotovo pritrđi, če trđim, da prav prepir bo kriv, da se marsikom, ki ni še trđen Slovenec, naša narodna stvar tako pristudi, da se bo od domačega ognjišča prej oddaljeval, ko pa se mu približeval. Prenislite le, kako se mora vsakemu omikancu grusiti, ker v časi precartani sestrici zaporedoma čita stalne izraze: „Stara Soča, ki še vedno izhaja“ in „škrba“ „brezčoba“ i. t. d. To so izrazi, ki grđijo psovca še tedaj, kadar se rabijo proti ničvrednemu zasebniku, kako mora to biti pa še le tedaj, kadar se ti izrazi, te psovke in ta zazramovanja rabijo proti listu, za katerim pa ne stojite samo vi, gospod vrednik, ampak cela vrsta častivrednih in častitih mož? Ne verujem, da so naši Slovinci tako na glavo padli, da bi prisegali na jako nepremišljene besede izvijajočih mladičev, ki druge predčosti nimajo, kakor ono, da so mladi. Ne

verujem, da naši Slovinci res verujejo, da sè starostjo tudi neumnost raste. Če pa bi vendar tako bilo in bi naši slovenski mladiči več hotli razumeti, kakor pa si volasi, v narodnem življenju že skušeni možje, potem se pa oni morajo zavrniti na sklepe ljubljanske konference, ki jim mora vendar biti merodajna. Ta konferenca avari pred časnikiaraki boji, vsekako pa ne priporoča nedostojnih časnikiaraki prepirov med narodom. Mislim, gospod vrednik, da govorim iz srca vsakemu rodoljubu.

Iz soške doline dne 23. decembra. — Preveč ste me bili oni dan, ko sem bil pri Vas, zavrnili, ker vam sem bil rekel, da se meni cel prepir, ki se je med narodom slovenskim na goriškem vnel, zdi le prepir, ki se zaradi „puhne skledé“ bije. Naj bo, jaz in tudi drugi moji zomisljeniki (ali jih je malo ali veliko, vam ne povem še) hočemo še čakati, saj menda ne bo treba, da obrnemo vse svoje moči v to, da ojastrimo napadeno in obrambo napada.

Moje osobno menenje je, in tega mi ne ovrže nikdo, da mi Slovenci ne smemo kar vničevati mož, ki smo jih sami povzdignili. Le paganaki bog Kronos je jedel lastne otroke. Mi-lite na ranicega Erjavca, kako je znal dobiti se in je mnogo dosegel. Delajmo tudi mi tako. Vahimo in ne odpahujmo, da se sami ne obohidimo na Sisifovo delo, To ni previdno! Ali smo gotovi, da tudi jutri ne vbijemo, kar danes obožamo?

Z dežele dne 29. decembra. Za pečjo sedim in premišlujem. Zvuna snež meda, pa v moji glavi je prav vroče. Naj povem, kaj mislim. Jaz mislim namreč, da le prav je imel stari Sallust, ko je rekel: „Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur.“ (V slogi rastejo male reči, v prepiru pa razpadejo). In kaj mislite, da nastane kak dobiček za Slovence, če se pripravate? Mar ne veste, da skupen nasprotnik, in zagrižen sovražnik Slovincem ne preži na to, da iztakne med narodom kako šibko stran? Mislite mar vi „Starosočani“, ki pravite: „ponaša!“ in vi „Novosočani“, ki pravite: „hitro!“, da pojde še le zdaj naroden voz varno po srednji poti? Ne, tako ne more biti, in jaz vam povem, da vi boste voz razrgali in narod, ki se na njem vozi, se poškodeje. Jaz vem, da „Starim“ ni za dobičke in tudi vem, da se „Nova“ z dobički ponaša; jaz pa vprašam: Ali je treba, da moram prav o dobičkih pri narodnih listih govoriti? Le tako naprej, ker drugače Vaji enkrat narod obsodi oba!

Od nekod, dne 26. decembra. — Poročati ti imam cerjens „Soča“ o aramatilnom izgedu, ki se je godil v naši cerkvi v noči sv. večera. Nekoliko cvinjenih fantov, katerih imena nočem objaviti, je prihrumelo v cerkev in se je tam prav nespodobno vedlo, ko se je že vršila cerkvena slavnost. Nočem podrobno opisovati vseh nedostojnosti, kajti aram me je, da bi prav našo mladino, naj le bode od enega ali drugega konca naše dolge vasi, moral pred svetom ogediti.

Pri tej priložnosti pa ne smem zamolčati, da se našim fantom primerno zdi v vaem goriško mesto posnemati. Ali naša vas ni Gorica, in v Gorici so javni redarji, ki so, kakor se nam pravi, letos vsakega pijanega na vratih zavrnili, da ni mogel vstopiti v cerkev, da bi bil tam že večasih navadne burke vganjal. To je bilo prav, vrašam pa: če se naši fantje ne sramujejo goriške fakine posnemati, ali se pa naše županstvo sramuje goriški municipij posnemati?

Iz Kanala, 1. januarja. Kanalaka požarna bramba pod vodstvom vrliga njih poveljnika g. Ant. Križnič a improvizirala je letos v spodnjih prostorih Segalove gostilnice kaj lep Silvestrov večer, pri katerem so čitainični pevci, kateri so ob enem tudi društveniki požarne brambe; sodelovali, prostori bili so prepolni, veselica zeló živahna petje izborna, slišali smo tudi nekaj lepih govorov in napitnic, splošno navdušenost izbudila je lepa napitnica, katero je z jedratimi in navdušenimi besedami naredil g. poveljnik Njh. Vel. presv. cesarju Franc. Jožefu in katero je končal z trikratnim živijo, na kar so vsi navzoči brez konca in z gromovitimi živio klici odobraval, tako da so se prostori tresli. Veselica se je vršila v splošno zadovoljnost ter trajala do pol dveh popolnoči.

Presrčna hvala poveljniku g. Ant. Križnič-u da nam je napravil tako prijeten večer katerega želim in vošim vsem, kateri so bili navzoči, da bi ga še prihodnje leto in še več let za naprej zdravi in veseli učakali.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Deželni zbori. Precej po novem letu se zopet prične delovanje nekaterih deželnih zborov. Češki je sklican dne 3. januarja, dolenjavs-trijski nadaljuje svoje pretrgano zborovanje še

pred novim letom in tirolski se snide dne 8 januarja.

Prihodnje državnozbornske volitve in znižanje davkov. Kadar se bližajo volitve v državni zbor, kažejo se v zlasti nemško-liberalni poslanci kot najboljše gospodarje državnega premoženja in kot posebne prijatelje davkoplačevalcev. Ob teh zanje odločujočih prilikah v zlasti radi razvijajo načrte, kako davke znižati ubogim državljanom. Tak maneuver je pričel poslanec Plener, ki je razkladal na Dunaji na nekem shodu, kako naj bi se znižala doklada za vojsko, uvedena ob času zadnje vojske, a je še sedaj veljavna, dasi imamo že dolgotrajno dobo miru. Ko bi bili preteklih šest let kazali nemški liberalci toliko srca do malih obrtnikov, imela bi bila naša država popolno drugo lice, kakor ga žal sedaj kaže.

Dunaj, 29. decembra. Ker je imenovan prvi sekcijski načelnik v ministerstvu vnanjih zadev, Szögyenyi, za kraljevega ogrskega ministra na najvišjem dvoru, izročilo se je začasno vodstvo opravil prvega sekcijskega načelnika baronu pl. Papettiju razven kupčijsko-politiških zadev, katere je prevzel dvorni in ministerski svetnik baron pl. Glanz. Grof. Rudolf Welaersheimb je pozvan v ministerstvo, da prevzame začasno vodstvo opravil drugega sekcijskega načelnika.

Požun, 30. decembra. Cesar se je pripeljal k otvorjenju novega mosta čez Donavo ob 9. uri dopoldne; mesto je okrašeno. Na kolo-dvoru so bili vsi ministri in deputacije iz bližnjih komitatov. Na županov nagovor je odgovoril cesar, da vedno z veseljem obišče Požun, kateremu je odkritosrčno naklonjen in vzbuja važne zgodovinske spomine. Nato je šel navdušeno pozdravljan k novemu mostu.

Vnanje države.

Nemčija. Prihodnji shod nemških katolikov se bode nekda vršil v Gdanskem. Odbor, kateremu so izročene dotične priprave, se je že osnoval in je poprosil visokočastitega kulmskega škofa dr. Rednerja dovoljenja za zgoraj imenovani shod v njegovej škofiji. Na to prošnjo je odgovoril omenjeni cerkveni dostojanstvenik, da „jako rad“ ugodí odborovi želji. „Zakaj ta shod,“ pravi škof Redner, „bo povspešil in povzdignil krščanstvo, utrdil versko samozavest in ogrel krščansko ljubezen v mojej škofiji“. Vsekako so taki shodi prevelicega pomena, ki bodo kolikor toliko ovirali propagando pogubonosne socialne demokracije, ki se je ukoreninila v Nemčiji, kakor nikjer ne s tako silo.

Švica. Novoizvoljeni ud zveznega sveta, Frey bo prevzel vojaške zadeve, zvezni svetnik Hauser, ki je dosedaj vodil ta oddelek, bo prevzel finančne in carinske zadeve. Drugi oddelki ostanejo pa pod vodstvom dosedanjih državnikov.

Belgija. V Belgijskih delavskih krogih vlada velika nezadovoljnost, v zlasti rudarji so močno vznemirjeni. Na vsak način zahtevajo boljše delavske pogoje in povišanje zaslužka; zakaj dobro vedó, da je letošnje leto vrgel premog nenavadno lepe denarje, ki pa so prišli vsi v žepe samopašnih delodajalcev, katerim so ubogi podzemski trpini le živi stroji, služeči jim denar v zaduhlih prostorih noč in dan. Izmed vseh delavcev godí se vsekako rudarjem največja krivica, odtod njihovo gibanje.

Rusija. Ruska trgovina si vedno odpira pot nadalje proti uzvodu. Nedavno je namreč kitajski zastopnik na ruskem dvoru izročil ruski vladi ukaz kitajskega cesarja, vsled katerega smejo ruski trgovci v provinciji Šeng-Sy samovoljno kupčevati. Vrhu tega se bodeta osnovala v dveh važnejših kitajskih mestih ruska konzulata, ki bodeta varovala ruske interese.

Rim. Dne 23. decembra je sprejel sv. oče po stari navdi kardinale in prelate, ki so mu čestitali za božične praznike. Na nagovor kar-

dinala-dekana Monaco-la-Valeta je odgovoril sveti oče: Zahvaljujem Vas za Vaše želje, s katerimi želite miru sv. cerkvi. Mej temi tolažbami pa čutim britke bolečine, katere prizadevajo sveti cerkvi ravno ona ljudstva, ki uživajo še posebne dobrote svete cerkve. Italijanje se hočejo bojevati z njo. S tem menijo, da store kaj dobrega za deželo, a provzročujejo jej bedo, razpad in prihodnjo nesrečo. Najhuje divjajo v Rimu samem in vendar ne nasprotuje sveta cerkev italijanskemu prestolu, marveč še utrjuje ga. Naposled je izrekel sivolasi Kristusov namestnik iskreno željo, naj bi se vrnila Italija k poprejšnjim dobrim načelom.

Anglija. Pri volitvah v Kilkennyji, ki so se vršile 22. t. m. zmagal je kandidat protiparnellove stranke, Henessy. Pri tej priložnosti se poroča iz Irske, da je več sto irskih žena podpisalo proti Parnellu naperjeno adreso, v kateri pravijo: Nesrečna Iska! Da je morala Vaša roka prizadeti ji nov udarec. V vsi svoji bedi se je vedno bolj, kakor vsak drugi kamen v njeni kroni, svetila čistota njenih hčerá, spoštovanje svetih družinskih vezi. In Vi, brezsrčni samosilnik, ki ste hoteli zadušiti javno mnenje, Vi brezsrčni skrunitelj družinskega ognjišča, ki ste izdali svojega prijatelja, Vi naj bi bili vodja Irske? Ne, nikakor ne! Rajši se uklonemo smrtnim sovražnikom Irske, rajši postanemo sužnji, rajši umremo, kakor da bi šli pod zastavo voditelja, ki smo ga časih strastno ljubili, ki je pa zdaj onečaščen globoko pal!

Domače vesti.

Zaradi praznika smo se nekoliko zakasnil; prosimo oprostjenja.

Poverjeništo „Družbe sv. Mohorja,“ naznanja p. n. udom, da so došle knjige za leto 1890.

Na nam došla uprašanja odgovorimo skupno: č. gg. vikarij naj ne zabijo obroka za rekorze in naj se ravna po tem, ker smo v tej zadevi navetovali.

Srebra Teodor Slabanja je razposlal ilustrirani cenik, iz katerega lahko vsakdo razvidi, koliko da treba šteti za izdelovanje raznovrstnega cerkvenega orodja in posod. Za božične praznike izdelal je za vikarijatno cerkev na Serpenici 12 lepih v ognju posebnih svečnikov in 3 kanonske table za 186 gl. — Za vikarijatno cerkev na Dreženci je pa napravil veliko v ognju posebreno svetilnico, katero krasijo tri male svetilničice za 120 gl. in dve svetilnici za stranske altarje za 51 gl.

Vreme se s novim letom ni predrugačilo, ker mraz še vedno gospodari. Ne le Vipava, tudi Soča je premrznjena. Iz Gradeža se poroča, da je še olo moje premrznjeno toliko, da se z Gradeža ne more voziti proti Ogleju. — V Trstu so pa imeli redko nekaj tako hudo burjo, kakor pretečene dni. Ob morji ni bilo mogoče hoditi, ker je vihar metal valove na vse pobrežje, voda je pa vsled silnega mraza kar precej zmrznila. Dogodilo se je mnogo nesreč.

Tržaški župan R. Bazzoni je odstopil.

Gospod Ivan Nabe goj praznoval je dne 31. decembra 1890 petindvajsetletnico svojega javnega delovanja. Društvo in list Edinost skazali sta, da hvaležnost ni še pri vseh Slovencih zamrla. Vrlemu boritelju na korist svojih ožjih rojakov in posredno veega šlovenskega naroda izrekamo tudi mi: „Bog ga živi!“

Slovenska čitalnica v Gorici je pri letnem občnem zboru naprosila z vsklikom, da ostanejo vsi gospodje še za naprej v odboru. — Priredila je tudi „Silvestrov večer.“ Ker pa nima ni bilo poslano „vabilo“ — morda radi točke v „sporedu zabavi,“ katero, iz našega stališča ne moremo odbriti, a veselici nimamo kaj sporočiti.

Razne vesti.

Velehradska župnija na Moravskem — sloveča božja pot k slovanskima blagovestnikoma — je bila izročena o. jezuitom; njihov predstavnik je č. g. o. E. Vostatek. Prideljenih mu je 6 duhovnikov, 3 kleriki in 5 bratov lajkov.

Uboj Podkloštrom. 23. dec. vršila se je pred porotnim sodiščem v Celovcu obravnava proti M. Ulbingu, ki je bil zatežen zaradi znanega uboja

dne 24. julija, ko je bil liberalni volilec Sojer z nožem smrtno ranjen. Zatoženec Ulbing, katerega je zagovarjal odvetnik dr. Tavčar, bil je s 11 proti 1 glasu obtožbe oproščen in le na 14 dni zapora obsojen zaradi telesne poškodbe volilca Cajnrja.

Statistični podatki o šoli. Iz najnovejših poročil statističnega osrednjega odbora posnamemo, da je bilo v preteklem letu v Avstriji brez Ograke 3.335.674 šoli pristojnih otrok. Od teh šole ni obiskovalo 21.395 vsled duševnih in telesnih napak, in 365.598 vsled nemarnosti. Ljudskih šol je bilo 16.688, 415 meščanskih šol poleg teh 976 zasebnih, torej skupno 18.079 šol. Učiteljev je bilo 44.838 in 13.913 učiteljic. — Kakor te številke govore, jasno je, da je znoja najboljših mož vreden neprestani boj za versko ljudsko šolo; tu se gre za vzgojo milijonov avstrijskih otrok, ki bodo v malo letih kot polnoletni državljani odločevali o osodi Avstrije.

Oljkina in trana kultura v Črni Gori. Knes Nikolaj je nedavno zaukazal, da mora vsak črnogorski vojščak iz onih pokrajin, kjer vinskih trta lahko rodi, to leto dve sto trt vsaditi; nadalje mora vsak brigadnič 20, vsak bataljonski poveljnik in podpoveljnik 10, vsak častnik in zastavonosiec 5, vsak četovodja dve oljki in vsak korporal jedno oljko vsaditi. Vsled nadaljnega knezovega ukaza bode vsakdo, ki prstovoljno vsadi še 200 trt, oproščen za deset let vsake davke.

Stroj, nadomestujoč črkostavce. Neki ameriški list poroča, da so se imenovani stroji, odkar so jih uvedli v nekatere tiskarne, že tako izboljšali in popolnili, da bodo s pričetkom leta 1891 takoli stroji stavili vse večje novojorške liste, kakor: „Sun“, „Times“, „World“, „Herald“ itd.

V pragozdu gladu umrli. Iz Kajena, francoske kazenske naselbine, je pobegnjo nedavno 150 kazencev. Ravno malo izjem pomrli so vsi gladu v pragozdih.

Okrožnica slavnim županstvom poknežene grofije Goriške in Gradiške. Deželni odbor naznanja s tem, da je potrjenih za l. 1891, in sicer onih po 50 kr. od vsacega hektolitra na drobno potičnega piva in ono na nadrobno prodajo žganjin po 18 kr. od vsacega litra tacih, ki obsegajo 55 in več stopinj alkohola, po 10 kr. pa od žganjin s manj kakor 55 stopinjami alkohola — za celo deželo zakupniku državne užitnine, gospo-lu Francetu Dekleva.

To naj slavná županstva objavijo v svojih županijah, posebno pa dotičnim obrtnikom.

Deželni odbor
deželni glavar
CORONINI.

Okrožnica vsem županstvom poknežene grofije Goriške in Gradiške. L. št. 1936 naznanja okrožnico dne 11. aprila t. l. o. izrom na svojo podpisani deželni odbor vsem županstvom, da se, odsihmal delavske in službene bukvice ne bodo dobivale več v Seitz-ovi tiskarnici v Gorici, ampak da si jih bodo morala županstva sama priskrbljati p. oz. in kr. okrajnih glavarstvih neposredno od c. kr. dvor. in kraljeve tiskarnice na Dunaji in to vsled minist. ukaza s dne 23. oktobra t. l., št. 15904. To naj slavná županstva objavijo v svojih županijah.

Deželni odbor
Deželni glavar
CORONINI

Vabilo na skupno naročbo umetnih gnojil. Podpisano c. kr. kmetijsko društvo razpisuje s tem skupno naročbo izdelave moke „Thomas“, pod naslednjimi pogoji. 1. Izroči se blago v Gorici, naj dalje vo konoa aprila 1891; 2. Cena je okoli 2 gl 88 kr. kvintal, v žakljih po 100 kilogr. na železnični postaji v Gorici; 3. Garantirana vsebina je najmanj 17% fosforove kisline, prav fino vprašene moke je 85% (rešeto od 0-17% sistem s. Kahl); 4. Varščina ktera je plačati pri naročitvi, znaša 50 kr. za vsaki kvintal; 5. Plačilo se dopoloi, kadar se izroči blago; 6. Oglasiti se je za naročbo naj dalje do 15. januarja 1891; 7. V namen, da se olajšajo poskušnje s tem prav potrebnim umetnim gnojilom kmetovalcem v naše deželi, kjer ni zadostno poznano, sprejemajo se naročbe tudi v mali množini 1 kvintala. Deleži kvintala se ne bodo opisovali; 8. Naročniki, kateri bi ne poslali po blago tišrega dne, ki se ob svojem času naznani, na železnično postajo v Gorici, bodo morali plačati stroške magazinske.

V Gorici dne 29. decembra 1890.

C. k. kmetijsko društvo.

Listnica uredništva: Gosp. Jak. Str. dne 8. Dec. smo prijeli naročnino za leto 1890 — 4:78.

Ball-Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 6.35
p. meter — (ca. 650 versch. Dessins) — vers.
rohen- und stückweise porto- und zollfrei das Fa-
brik-Dépôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.)
Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10
kr. Porto.

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najnižji ceni vse, kar je po-
treba za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige
in druge. Imam v zalogi tiskovine za občin-
ske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilu-
strovane in za modo, slovstvena dela vseh
strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno
in najceneje.

Nadejaje se mnogih naročil se priporočam
z odličnim spoštovanjem

Se priporočam dalje svojo največjo in
najcenejšo zalogo vseh šolskih knjig in
pisne priprave za mestne in ljudske šole.

J. Pallich.

Vozilni listi

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik društva
„Red Star Linie“ iz Antwerpen - a
naravnost v

New York & Philadelphia

priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.

Pojasnila daje:

priznana zastopstvo

Red Star Linie

in Wien, IV, Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Speditionsbür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in

Innsbruck.

Posilja poštine prosto!

Strelovode

v ognju pozlačeno najboljše iznajdba s pla-
tinovo iglo ali brez nje kakor tudi vsako-
vrstno enako popravo in pozlačenje priporočam
po najnižjih cenah

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici,
ulica Morelli 17.

5 do 10 gld. na dan

prisluži gotovo

brez da mu je treba glavnice na lastni dobiček
ali zgubo, kdor prevzame razprodajo postavno
dovoljenih lozov in državnih denarveljavnih pa-
pirjev. — Ponudbe je pošiljati:

„Lose“ an die Annoncen-Expedition

J. Danneberg, Wien, I., Rumpfgasse 3.

Posilja blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

priporoča se vljudo pri visoko častiti du-
hovščini v napravo cerkvenih posod in
o odja najnovejše oblike, kot: menstrane,
kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognju po-
zlati in posrebrni. Na blagovoljno vprašanje
radovoljno odgovarja.

Posilja blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Odlikovanje z svetovnih razstav:

v Londonu 1862, Parizu 1867, na Dunaji 1873
in apert v Parizu l. 1878.

Prodaja klavirjev s plačilom na obroke.

Klavirji za koncerte in za dom, kakor
tudi pianini iz slavno znane firme: **Gottfried
Cramer, Wilh. Mayer** na Dunaji prodajajo se po
380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl
in 650 gl.

Klavirji drugih firm po 280-350 gl.; pianini
drugih firm od 350-600 gl.

Dobijo se vedno v

A. Thierfelder-jevi

prodajalnici in posojilnici klavirjev na Dunaji, VII
Burggasse 71.

RESEN OPOMIN

vsem, ki še nimajo police.

Polica (pismo, ki dokazuje, da je kdo zavarov-
van) je potrebno posebno če kdo hoče izposoditi si
denar na zavarovano blago, ali pa če kdo hoče s
testamentom postaviti kako volilo za svojo družino,
(polica velja kakor gotovo denar); ona je potrebna
zadelenim posestnikom hiš in zemljišč, ker pri nagli
smrti se dedičem izplača zavarovana vsota, tako da
morejo smatrati, da njihove nepremakljive so proste
dolgov; za novo poročene je polica važna, ker ona
omogoči, da se poročeni in otroci brezpogojno preskr-
bijo; tudi služi polica kot kavicija ali pologa, in pri
družabnikih v kupčij kot vzajemna varščina; s polico pri
zavarovanjih za življenje na malih vseh vrstah
in dobro naloži denar, in toraj je polica več vred-
nosti, ko so hranilnice.

Kako se najlože in najbolje polica dobi, brez-
plačno pove ustmeno in pismeno varovaje skrivnost:
Viši nadzornik za zavarovanje Klein Dunaj.

I. Ob. Donaustrasse 59 od 3-5 ure.

Brezplačne posvete v vseh zadevah, ki tičejo
kredita proti zavarovanju na nepremičnini in brez
zastave.

Alojzij Glibich,

najemnik

novoustanovljene lekarne Brau-
nitzer

v Rabatišću št. 16, hiša Coronini-jeva,

priporoča p. n. občinstvu v mestu in okolici svojo
bogato zalogo naslednjega blaga in zdravilskih izdel-
kov, ki so usi sveži ter naravnost uvažani:

Kemični, farmacevtski in drogerijski
izdelki, najbolj čislane domače in tuje zdra-
vilske posebnosti.

Naravne mineralne vode iz raznih stu-
dencev.

Zaloga raznovrstnih pasov za otroke,
dečke in odrasle.

Predmeti iz kavčuka, izdelki za kirur-
gično zdravljenje.

Ribje olje, naravno in izvratno, nepri-
jetnega okusa in kemično čisto.

Najčistejše žveplenokisló apno, c. kr.
kmetijske šole v Gorici, za vinarsko rabo.

Homeopatična zdravila.

Zdravila za živino.

HILARIJANSKA TISKARNA

v Gorici, v nunskih ulicah h. št. 14,

sprejema v tisk knjige, knjižice, časnike, vizitne liste, vabila, okrožnice, sonete, peti-
cije, cenike, jedilne liste, bolete, vozne in mrtvaške liste, žalna pisma in vsakoršna dela, ki spadajo
v delokrog tiskarske umetnosti po prav nizkih cenah.

Tiskarna ima v zalogi vsakovrstnih tiskanic za cerkveno rabo, kakor: za spri-
čevala, račune, dnevnik, zapisnike, preglede, razkaze, posnetke, kanonske table, matice (matrike) za
krst, birmo, zakon, smrt, velikonočne liste, kakor tudi za popis duš (status) v latinskem, slovenskem,
italijanskem in nemškem jeziku itd. itd.

Tiskarna daje poročstvo za natančno in hitro postrežbo in za nizkost cen.